REDACȚIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
*Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.*
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
*Administrațiunea*, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 105. Brașov, Joi 11 (24) Maiŭ. 1900.

## Nedreptatea civilisațiunei.

Cine din bătrâna Europă se va îndoi astăḑĭ, că civilisațiunea, cu tóte folósele și bunătățile ei, are și marĭ păcate, comite și multe fórte durerόse nedreptățĭ?

Și noi, despre carĭ se ḑice, că am trăi într'un stat pretins civilisat și cărora li-se spune ḑilnic de către cei dela putere, că am avé fericirea de a ne puté împărtăși de cultura lor, putem sĕ istorisim fórte multe despre durerósele esperiențe, ce le-am făcut și le facem cu civilisațiunea și cultura, ce ni-se hărăzesce cu de-a sila.

Cuvintele grave: „nedreptatea civilisațiunii", la care facem alusiune, nu s'au rostit însĕ pe continentul nostru, ci în mândra Americă de Nord, unde, se ḑice, adiă un alt vênt de libertate. Și s'a rostit de către un amic al Burilor, a căror deputațiune, după ce a aflat ușile închise la tóte puterile europene, a trecut peste ocean în Statele-Unite, în speranță, că dór' aicĭ causa ei va întêmpina mai mare simpatiă și sprijin.

Cel ce a luat partea Burilor, este un senator din Washington. care, în oposițiă cu majoritatea precum pănitóre a colegilor sĕi din Senat, a pledat pentru intervenirea în favorul Burilor, cu mare căldură, atacând procederea guvernului engles, dela început până la sfêrșit, fața cu ei și declarând, că orĭ va interveni America, orĭ nu, vor trebui sĕ se găsescă mijlócele necesare *„spre a pune capĕt actualei nedreptățĭ a civilisațiunii"*.

Sermanii Burĭ! De opt lunĭ pórtă rĕsboiu cu o putere uriașă, care vré sĕ le răpéscă independența și sĕ le subjuge țĕrile libere, lăcomind la avuțiile ce le cuprinde solul lor. Ei s'au luptat și sĕ luptă vitejesce, cum nu s'a mai vĕḑut din anticitate. Dér cu tóte sacrificiile și cu tot eroismul lor, se vĕd din ḑi în ḑi mai strîmtorațĭ de puterea covîrșitóre a inimicului.

In aceste grele momente ei trimit o delegațiune de trei ómenĭ de încredere ai lor la marile puterĭ ale lumii sĕ le róge sĕ pună o vorbă bună pentru dênșii, pentru-ca, deși învinșĭ, sĕ pótă încheia o pace onorifică până a nu fi sdrobițĭ cu totul. Delegații plécă în lume, colindă pe la curțile Europei, însĕ fără sĕ fiă nicăirĭ primițĭ și ascultațĭ.

Atuncĭ în desperarea lor trec în America. Aicĭ sunt primițĭ cu căldură de poporațiune și li-se fac manifestațiunĭ grandiόse de primire pe unde umblă, la New-York și la Washington. Bieții ce erau sĕ facă? Se bucurau, că găsesc inimĭ căldurόse pentru causa lor și mulțămiră de încuragiarea ce li-se da.

Marea și singura greșelă a delegațiunii bure a fost însĕ, că vĕḑendu-se așa bine primită de poporul american, a uitat, că și acest popor se împărtășesce de civilisațiunea timpului, care de pe tóte continentele, pe unde a străbătut, privesce cu rĕcélă și cu nepăsare la nedreptatea strigătóre la ceriu, ce li-se face apostolilor ei din Africa de sud, vitejilor Burĭ.

Și s'a făcut imputare deputațiilor Burĭ, că ar fi dovedit netact prin aceea, că au luat parte la adunările aranjate de poporul din Statele-Unite și c'au căutat sĕ-l câștige pentru-ca sĕ facă presiune asupra guvernului. Pe basa acestor motive senatul a decis de a nu-i lăsa sĕ între în sala ședințelor sale. Nu mai mult noroc au avut ei la secretarul de stat Hay, care i-a primit, însĕ nu oficial, și în fine conferind cu președintele Mac Kinley, a dat de scire, că acesta în împrejurările de fața nu póte face mai mult pentru Burĭ, decât a făcut, când și-a oferit bunele servicii în interesul păcii, și că în împrejurările actuale el trebue sĕ persevereze pe lângă politica „neutralității imparțiale".

Rĕmâne acum, după-ce nimenĭ nu vré sĕ intervină, ca drama sângerósă în Africa de miaḑă-ḑi sĕ se jóce până la sfêrșit. Deși oștirea englesă a liberat Natalul, a despresurat orașul Mafeking și-a ajuns la Croonstad și amenință acum a forța cu șése colóne puternice trecerea peste rîul Vaal și a cuprinde și republica Transvaalului, Burii tot nu se dau și sunt decișĭ sĕ continue lupta cu aceeașĭ resistență desperată ca până acum.

Ba mai mult, departe de a se teme, că mareșalului Roberts îi va puté succede sĕ-i nimicéscă la rîul Vaal printr'o singură lovitură decisivă, Burii sunt decișĭ a se retrage parte îndĕrĕtul întăriturilor dela Pretoria, ér cea mai mare parte, cei din Transvaal ca și cei din Oranje, voesc sĕ se retragă în munții Draken, unde deja au pornit mulțime de familii bure cu carĕle lor cu boi și de unde le va fi posibil sĕ resiste chiar și cu anii.

Viuă va rĕmâné dér speranța Burilor, că totușĭ póte sĕ soséscă și acel moment, care sĕ rĕsbune, măcar în parte, nedreptatea, ce le-o face civilisațiunea timpului de adĭ.

## Din Bucovina.

Intr'o corespondență din Cernăuțĭ, semnată de d-l Constantin Hurmuzachi și apărută în „Rom. Jună", se vorbesce de un curios postulat (al 6 lea), ce l'a făcut majoritatea deputaților românĭ bucovinenĭ, când cu încheierea pactului, cu privire la învĕțământul public, și despre care s'a vorbit în cunoscuta adunare dela 14 Maiŭ a. c. Estragem din amintita corespondență următórele:

Tóte popórele, și în special și Românii, au considerat *pană acum* ca o condițiă de căpeteniă a desvoltării: învĕțământul național. Conform acestui principiu șĭ-au și dat silința antecesorii actualilor politicianĭ, sĕ dobêndéscă cel puțin pentru început la *Sucéva* un gimnasiu curat românesc.

In acéstă direcțiă au lucrat înainte de vre-o 30 de anĭ *Alexandru* și *George Hurmuzachi*; lucrarea a fost apoi continuată cu succes la 1879, și în urma stăruinței deputaților P. *Hurmuzachi*, V. *Stîrcea*, *Cosovicĭ*, *Mitrofanovicĭ*, *Zotta* și *Pıteiu* s'a și înființat *despărțitura română* la clasele *inferióre* a gimnasiului amintit, însĕ cu promisiunea, că gimnasiul se va lărgi într'un gimnasiu complet superior cu 8 clase române.

Acésta a rĕmas până în anul trecut un postulat al Românilor bucovinenĭ. Écă în anul trecut s'a primit de către dietă o resoluțiune, care a făcut'o deputatul german d-l Gustav Marin, se vede, din considerare pentru alegĕtorii sĕi Românĭ, cerênd introducerea *limbei de propunere române în tóte 8 clasele* gimnasiului din Sucéva.

In sesiunea actuală s'a schimbat tréba. Pe când s'a decis în dietă înființarea unui nou gimnasiu complet rutén, nu aflăm nimic despre introducerea limbei române la clasele superióre ale gimnasiului din Sucéva, din contră un punct dintre postulatele deputaților românĭ, cere *cultivarea mai intensivă a limbei germane* la cele 4 clase *inferióre române* ale gimnasiului despre care era vorba.

Am stat uimit și surprins, când am auḑit acésta, căcĭ sciam, că și până acum se cultiva limba germană acolo atât de mult, încât școlarii o cunosc mai bine decât cea română, când părăsesc a patra clasă.

Și ce motive îndémnă pe deputații românĭ la o așa cerere? Motivele, carĭ le-am auḑit dela toțĭ cei presențĭ, carĭ în acéstă privință *erau de un gând și cuget*, sunt atât de ciudate, că merită o pertractare seriósă.

Se ḑicea, că e bine, décă Rutenii vor poseda o educațiă națională, Românii însĕ una germană, căcĭ atuncĭ funcționarii rutenĭ vor trebui sĕ rĕmână în Bucovina, pe când Românii vor avé un cerc mai mare de activitate, și vor puté fi aplicațĭ ca funcționarĭ orĭ și unde în occidentul Austriei.

Etă, un nou pericol național, care ne amenință. Mai întâiŭ este evident, că în acest cas *întréga* Bucovină va fi inundată de Rutenĭ (carĭ ușor vor puté sĕ câștige și calificarea limbistică pentru districtele mixte și române), pe când în aceeașĭ proporțiă funcționarii românĭ, trimișĭ pe la Viena, Graz, Insbruck, o mare parte a inteligenței nóstre, îșĭ va risipi astfel puterile, și se va pierde de tot în mijlocul elementelor strĕine. Primejdia este atât de palpabilă, încât mĕ dispenséză de orĭ ce comentar.

S'a mai ḑis, că educația română ar face imposibil funcționarilor românĭ de a înainta, décă vor fi restrînșĭ la o activitate în Bucovina. Și acésta nu este esact. Décă numĕrăm astăḑĭ pe acei Românĭ Bucovinenĭ, carĭ sunt aplicațĭ ca funcționarĭ în occidentul Austriei, apoi aflăm în casul cel mai favorabil până la 25; ér numĕrul funcționarilor strĕinĭ, aplicațĭ în Bucovina, se urcă la sute.

Dela presidentul țĕrii, presidentul tribunalului, al finanțelor, al domeniilor fondului etc. etc. și toțĭ funcționarii superiorĭ la aceste oficii, sunt séu esclusiv, séu în cea mai mare parte strĕinĭ adușĭ încóce din occidentul Austriei. Aicĭ ar fi decĭ încă mult loc pentru a adăposti o cantitate abundentă de Românĭ. Și folosul național ar fi imens, décă am poseda în cea mai mare parte a țĕrii nisce funcționarĭ românĭ, carĭ în loc sĕ se pérdă ei și urmașii lor pe la Graz, Insbruck, Viena etc., ar lucra aicĭ în mijlocul conaționalilor lor.

Argumentul invocat de deputații Românĭ nu încape decĭ de loc. Dér apoi mai trebue considerat, că școlile medii nu se pot privi *numai* ca o fabrică de viitorĭ funcționarĭ. E fórte nefavorabil, că suntem lipsițĭ de o stare către *independență*; înclinarea Românilor bucovinenĭ pentru funcționarism sĕ nu devină decĭ prea generală. Cu cât mai abundentă va deveni starea inteligentă, cu atât mai mult se vor ocupa și Românii noștri de alte studii, de comerț, industrie, technică etc., și abia atuncĭ, când vom avé o adevĕrată populațiă orășenéscă română, vom puté și progresa ca popor deosebit....

....Orĭ și ce cultură strĕină nu este decât semi-culturală, și un progres prin o așa cultură devine imposibil pe tóte terenele, chiar și pe cel economic, precum o vedem și din stările diplorabile, în carĭ am ajuns noi Românii bucovinenĭ. Pe lângă rutenisarea țĕrănimei, mai suferim și de altă bólă, tot atât de gravă în felul ei: *germanisarea stăriler culte.* Se ḑice adese-orĭ și s'a ḑis și eri, că noi toțĭ am fost educațĭ în școlĭ nemțescĭ și simțul național cu tóte acestea n'a suferit; eu trebue sĕ pretind contrarul: sunt fórte puținĭ, al căror simț național a rĕmas nealterat. Décă ar fi păstrat toțĭ un simț național adevĕrat, atuncĭ ar fi imposibil un postulat ca cel relativ la limba germană dela gimnasiul din Suceava, atuncĭ deputații românĭ ar fi cerut ceea-ce cer și vor căpĕta Rutenii pentru naționalitatea lor, ar fi cerut, un *gimnasiu superior român.*

**Parlamentul maghiar — fără autoritate.** *„Potitikai Heti Szemle"* scrie în numérul sĕu din urmă despre parlamentul maghiar următórele:

„In interesul restabilirii autorității parlamentului, guvernul *trebuia sĕ-l disolve* deja anul trecut. De ar fi făcut el acésta, décă Coloman Szell, venind la guvern, ar fi disolvat camera și ar fi făcut alegerĭ nouĕ, ar fi promovat nespus de mult autoritatea parlamentului, care e în decadență. Orĭ-cine ar fi judecat mĕsura acésta a guvernului ca o pedepsire a camerei, *ce șĭ-a uitat cu totul de sine* și opinia publică ar fi întêmpinat pasul acesta cu bucuriă și mulțumire. Dér scim, că nu a lui Coloman Szell este vina, că n'a făcut'o; erau interese marĭ de stat, carĭ pretindeau dela guvern sĕ desbată cu camera actuală proiectele însemnate dela ordinea ḑilei. De altă parte însĕ nu se póte nega, că esistența camerei actuale *a subminat autoritatea parlamentului cu desăvîrșire.* Una din causele decadenții este cestiunea incompatibilității. După a nóstră părere deslegarea cea mai corectă ar fi, décă s'ar disolva cât mai curênd camera actuală. Prin acésta s'ar ușura posițiunea comisiunei de incompatibilitate și s'ar da prilej țĕrii, de a trimite în noul parlament maghiar ómenĭ, carĭ sĕ nu pótă fi învinuițĭ de incompatibilitate".

Cu alte cuvinte chiar guvernamentalii ungurĭ vĕd, că nu mai merge cu actuala cameră, care nu mai are nicĭ o autoritate și cu care nu se mai póte face nimic.

## Bosniacii.

Plecat'au din Mostar 30 de Bosniacĭ mohamedanĭ la Budapesta, ca sĕ céră audiență la Majestatea Sa și sĕ i-se plângă asupra nĕcazurilor și nevoilor de care sufer sub administrația actuală din provinciile ocupate. Petrec de vr'o douĕ sĕptĕmânĭ în capitala ungară și Sâmbătă li-s'a dat de scire, că pe ḑiua de Lunĭ nu vor fi primițĭ, căcĭ, ḑice-se, după regulele etichetei curții, domnitorul nu póte primi persóne, carĭ vin *sĕ se plângă*, ci numai *petiționarĭ.* Alții spun, că pricina refusării de a fi primițĭ Lunia trecută este, că monarchul n'ar fi avut timp. Dér tocmai în acea ḑi monarchul a visitat esposiția de cânĭ, ce s'a aranjat în Budapesta. Așa istorisesc cel puțin foile maghiare. Cum, cum nu, destul că Bosniacii n'au fost primițĭ.

Intr'acea bate la ochĭ, că tot Sâmbătă, când li-s'a dat de scire Bosniacilor, că nu vor fi primițĭ în audiență la palat, s'a desbătut în delegațiunea ungară bud-

Ședul pentru Bosnia și Herțegovina, deși desbaterea era fixată numai pe a treia ȡi, Marțĭ. Desbaterea s'a făcut în cea mai mare liniște, nimenĭ dintre delegațiĭ ungurĭ n'a ȡis o vorbă de critică, séu desaprobare la adresa politicei luĭ Kallay.

Unele dintre foile din Budapesta cred a sci, că ministru comun de esterne, contele Goluchowski, a făcut ca lucrurile să iasă astfel și că la espresa luĭ dorință s'a desbătut Sâmbătă asupra afacerilor bosniace, cu anume intenție, căcĭ în diminéța aceleĭ ȡile nu se scia încă positiv, déca li-se va refusa orĭ nu Bosniacilor audiența la palat. De nu li-s'ar fi refusat, și décă desbaterea amintită era să urmeze numai Marțĭ, desigur, că primirea deputațiuneĭ ar fi influințat nefavorabil asupra eĭ.

Este interesant a-se maĭ cunósce felul în care pressa maghiară comentéză incidentul acesta. O fóiă apropiată de guvern are aerul de a susține, că deputația Bosniacilor ar fi fost refusată din simplul motiv, că ea mersese la Budapesta cu rugarea, ca „regele maghiar să se îndure a uni Bosnia și Herțegovina cu coróna Sf. Stefan". Călărind pe supoziția acésta, numita fóiă dă aspre lecțiunĭ din „constituționalism" și „cavalerism" miniștrilor comunĭ Goluchowski și Kallay și e făcută foc de supărare, că ce-șĭ vor gândi mohamedaniĭ bosniacĭ despre „ospitalitatea" și „constituționalismul" maghiar, când în Budapesta eĭ n'au aflat nicĭ pe un om al curțiĭ, ministru séu deputat, c'un cuvênt pe nimenĭ, care să le ia partea? Și 'n amărăciunea eĭ — deși guvernamentală din crescet până'n tălpĭ — provócă dieta ca în formă de interpelațiune să céră lămurirĭ dela ministru președinte Szell, ér décă acésta n'ar voi s'o facă nicĭ un deputat din partida liberală, e datoria oposițieĭ s'o facă.

In chipul acesta să constitue pressa maghiară în mare „apărătóre" a bieților Bosniacĭ, ea, care nu-șĭ vede lungul nasuluĭ aicĭ acasă, unde sub fericita oblăduire ungurescă popórele nemaghiare sunt supuse aceluiașĭ regim teroristic și prigonitor.

*

Afacerea cu deputațiunea bosniacă a venit pe tapet și în ședința de alaltăerĭ a *delegațiuneĭ austriace*. Delegatul ceh *Slama* a cerut lămurirĭ dela guvernul comun, că ce a căutat ea pe la Budapesta, dér ministru comun de finance *Kallay* a respuns, că nu póte să dea nicĭ o lămurire, fiind-că la el n'a fost, nicĭ nu scie, ce a căutat deputațiunea prin capitala ungară.

**Scirile despre noul împrumut român** le vedem desmințite de *„Curierul Financiar"*, care în numărul său ultim scrie următórele:

„D. Take Ionescu, ministrul de finanțe, întorcêndu-se în Bucurescĭ din concediul, ce-i fusese acordat, a încetat interimatul aceluĭ departament, cu care fusese însărcinat d. I. Lahovari, ministrul afacerilor streine.

„Fața cu scirile răspândite de persónele nóstre politice, al căror ecou s'au făcut și jurnalele din străinătate ca „Frankfurter Zeitung" etc., că d. ministru de finanțe ar fi avut misiunea să trateze un împrumut cu băncile din Berlin, suntem autorisațĭ a-le da cea maĭ completă desmințire.

„D. ministru de finanțe a putut avé întrevederĭ cu representanțiĭ ceĭ maĭ autorisațĭ aĭ Băncilor germane, care de atâția anĭ au îngrijit de plasarea rentelor statuluĭ nostru. Negociărĭ însă cu privire la emisiunea unuĭ nou împrumut nicĭ nu se puteau începe, cunoscut fiind angajamentul luat de statul român de a nu maĭ procede la nicĭ o emisiune pe câtă vreme nu se va maĭ stabili plata împrumutuluĭ, cu bonurĭ de tesaur 5 la sută în valórea nominală de 175,000,000 francĭ, angajament pe care de altfel statul cel dintâiŭ ține să-l îndeplinéscă, așa precum și-a îndeplinit până acum tóte angajamentele luate către detentoriĭ titlurilor saleˮ.

---

## SCIRILE ȘILEI.

— 10 (23) Maiŭ.

**Comisarĭ guverniali** pentru esamenele de maturitate la șcólele române din Brașov sunt numițĭ pentru gimnasiu: *Kuncz* Elek, director suprem reg. al districtuluĭ școlar Clușiŭ, ér pentru comerciale *Putnoki* Miklos, directorul gimnasiuluĭ de stat din Lugoș.

**Trăsurile automobile în serviciul căilor ferate.** In foile unguresci se ventiléză scirea, că ministrul de comerciŭ Hegedüs umblă cu ideia să introducă trăsurile automobile în serviciul căilor ferate. Trăsurile vor circula pe șinele obicĭnuite ale căilor ferate și vor fi construite cam în forma cupeelor dela tren. Scopul, ce se intenționéză prin acéstă reformă, este ușurarea comunicațiuneĭ pe zonele din apropiere. Se ȡice, că ministru a și trimis deja doĭ specialiștĭ în străinătate pentru a studia cestiunea și că aceștia i-au făcut un raport fórte favorabil și încuragiator în privința acésta. Se afirmă chiar, că noua reformă se va introduce de-odată cu reforma tarifelor pe zone. Trăsurile automobile vor servi numaĭ pentru persóne, nu și pentru marfă.

**Cercetare criminală în contra uneĭ băncĭ.** Din Arad se scrie, că maĭ mulțĭ acționarĭ aĭ Institutuluĭ de economiĭ civil (Aradi polgári takarékpénztár) au făcut arătare contra fostuluĭ director al institutuluĭ Pless Moritz și în contra uneĭ părțĭ din membriĭ direcțiuneĭ cerênd tragerea lor în cercetare pe motiv, că *au făcut bilanț fals* și că au presentat adunăreĭ generale *date false*. Procuratura reg. din Arad însă a respins acéstă arătare; acționariĭ au făcut apel la procuratura supremă din Oradea-mare, care însă a nimicit sentința procuratureĭ din Arad și a ordonat a se porni cercetare contra celor din direcțiunea băncei. Hotărîrea procurorului suprem se ȡice, că a produs mare sensație în Arad. Se speră, după cum se vede, că se vor scóte la ivélă nouĕ înșelătoriĭ.

**Comerciul Austro-Ungarieĭ cu străinătatea.** In luna Aprilie a. c. monarchia austro-ungară a importat marfă din străinătate în valóre de 132·8 milióne coróne, cu 4 milióne maĭ puțin ca în Aprilie anul trecut. Esportul a fost în Aprilie a. c. de 146·2 milióne coróne, cu 5·6 milióne maĭ puțin ca anul trecut. Din Ianuarie până la 30 Aprilie s'a adus marfă în Austro-Ungaria în preț de 564·3 milióne cor., cu 20·8 milióne maĭ mult ca anul trecut în acel timp, esportul a fost de 570·3 milióne cor., cu 1·3 milióne maĭ puțin ca anul trecut. Astfel bilanțul pe primele 4 lunĭ ale acestuĭ an s'a încheiat cu un activ de 6 milióne, față cu 28·1 milióne activ din anul trecut.

**Alegere de archiereu.** Sf. Sinod din Bucurescĭ a îndeplinit Lunĭ alegerea unuĭ archiereu, în locul aflat vacant. Au întrunit 14 voturĭ părintele econom Georgescu, dela capela română din Paris, 11 voturĭ protosinghelul Sofronie Vulpescu, dela Mitropolia din Bucurescĭ și 10 voturĭ archimandritul Theodosie Atanasiu dela Mitropolia din Iașĭ. Ministerul cultelor va desemna pe acela, care va fi hirotonisit archiereu, cu numele de Craioveanul.

**Chibritele cu cătran.** Am fost amintit maĭ dăunăȡĭ, că ministrul ung. de comerciŭ a făcut propunere de a-se cassa chibritele cu cătran, fiind ele stricăciόse sănătățiĭ omenescĭ și fiind causa multor incendiĭ. Acum ministrul, prin un ordin interȡice vênȡarea chibritelor cu cătran în localurĭ publice.

**Monedele de 5 coróne** sunt dificultate în multe părțĭ. Intre altele se scrie din *Graz*, că oficiile vamale de acolo refusă a primi monedele de câte 5 coróne pe motiv, că nu conțin argint în măsură corĕspunȡĕtóre valoreĭ.

**Flamanȡiĭ în contra limbeĭ francese.** Se anunță din Bruxella, că în Gant s'a întâmplat un incident serios cu prilejul esercițiilor de Duminecă. Anume câțĭ-va guarȡĭ civilĭ s'au opus a-se supune ordinelor date în limba francesă, provocându-se la acea, că aplicarea limbeĭ francese este ilegală, deórece de un timp încóce comanda este flamandă. Când comandantul s'a presentat Duminecă pe terenul de esercițiu, au pășit înaintea luĭ câțĭ-va ómenĭ și au pretins, să fiă comandațĭ în limba flamandă. Comandantul i-a refusat și i-a mânat acasă. In urma acésta guarȡiĭ s'au amestecat printre public și împreună cu acesta au început să-șĭ bată joc de comandant. Curênd și bine s'a iscat o încăerare între guarȡĭ, public și câțĭ-va individĭ, carĭ luară partea comandantuluĭ; așa că în cele din urmă a trebuit să intervină poliția.

**Cununiă.** Ni-se anunță, că d-l *Emiliu Pop*, absolvent de teologiă și cancelist metropolitan în Blașiŭ, s'a cununat Duminecă, în 20 Maiŭ n. c., cu d-ra *Victoria Raț* din Teiuș. Cununia s'a oficiat în biserica română gr. cat. din Luna de Arieș.

**Taxele de călĕtoriă pe căile ferate române** se vor urca dela 15 Iunie st. v. Prețul tuturor biletelor de tren se sporesce dela acéstă dată cu 5 la sută. Până se vor tipări bilete nouĕ cu prețurile sporite, sporul de 5 la sută se va percepe cu un adaos la prețurile indicate pe bilete. La calcularea acestuĭ adaus, fracțiunile de leĭ (ale prețurilor biletelor) până la inclusiv 50 banĭ se neglijéză; er cele de 50 banĭ în sus se vor considera ca un leu întreg. Astfel d. e.: pentru un bilet al căruĭ preț e de 3 leĭ, 15 banĭ, se va percepe adaosul numaĭ la 3 leĭ, adecă 15 banĭ, astfel, că noul preț va fi 3 leĭ 30 banĭ; ér pentru un bilet al căruĭ preț va fi de 3 leĭ, 85 banĭ, adaosul se va socoti la 4 leĭ, adecă va fi de 20 banĭ, astfel că prețul nou al biletuluĭ va fi leĭ 3·85+0·20=4 leĭ, 0·5 banĭ. La biletele eliberate pentru stațiunĭ situate în străinătate, adaosul se va percepe numaĭ pentru distanța până la frontieră, conform unuĭ tabloŭ publicat în „Monitorul Oficial".

**Impĕratul german la Paris.** Șiarul *„Intransigeant"* pretinde a sci din isvor „absolut acreditat", că planul visiteĭ împĕratuluĭ Germanieĭ la Paris e fapt hotărît, și se va duce în deplinire în luna luĭ August a. c.

**Un vicar asfixiat.** Din Triest se scrie, că vicarul Iosif Jaar, care sosise acolo din Alexandria împreună cu episcopul Bonfigli din Colcazzi, a fost aflat Dumineca diminéța mort în odaia sa. Vicarul, care pentru prima-óră a venit în Europa și nu scia să umble cu gazul aerian, a stîns flacăra dela lampă, fără însĕ a fi închis șurubul dela canalul, prin care intra gazul. Acesta răspândindu-se prin odaiă, a pricinuit mórtea prin asfixiare a nenorocituluĭ vicar.

**O nouă invențiune.** După cum scrie „Journal des Debats", la oficiul postal din Londra se studiéză de present invențiunea unuĭ nou aparat, prin care lipitul marcelor pe epistole să se simplifice, séu ca ele să se casseze cu totul. Aparatul din cestiune este în forma automatelor de pe la gărĭ. La un loc se aruncă epistola, la altul baniĭ, ér pe un buton se apasă încet, și prin acésta se operéză timbrarea epistoleĭ. Epistola este francată și stampilată, astfel, că amploiatul dela posta e scutit de munca stampilăriĭ, care consumă destul timp. Décă acéstă invențiune va corĕspunde întru tóte, atuncĭ statuluĭ iĭ va trebui maĭ puținĭ amploiațĭ și portul postal va puté fi redus.

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

## Mareșalul Suvorov.

Au trecut o sută de anĭ dela mortea celuĭ maĭ mare dintre toțĭ beliduciĭ Rusieĭ, și ȡilele acestea imperiul Țarilor a serbat aniversarea morțiĭ luĭ Alexandru Wasilievicĭ conte Suvorov Rimniksky.

In șese-ȡecĭ de bătăliĭ s'a luptat și a învins Suvorov, în Răsărit și Apus. Pentru victoriile luĭ l'au invidiat mulțĭ și susțineau, că tóte sunt numaĭ resultatul norocului. Contra acestora s'a plâns odată Suvorov, esclamând: „Adĭ noroc — bine; mâne noroc — bine; dér tot-déuna noroc? *Pomilui bog*, Dómne iartă-mĕ! Concedeți-mĭ totușĭ și mie puțină minte!"

Sub marea împĕrătésă Catarina II ajunse Suvorov general renumit. El era favoritul împĕrătesei, pe care nu o numea, decât „mătușca Țarița", mamuca împĕrătésă! Sub ea a suprimat el insurecțiunea polonă, rĕscóla caucasiană; a subjugat sĕlbaticele popóre ale Lesghilor. A învins pe Turcĭ, Prușĭ și Francesĭ.

Primul și cel maĭ vechiu favorit al Catarineĭ, Potemkin, născocise planul de a goni pe Turcĭ din Europa și de a restabili vechia împĕrăție grecéscă. Impĕrătésa Catarina câștigase pentru ideia acésta și pe împĕratul Iosif al Austrieĭ. Se aliară contra Turcieĭ, dér acésta, prinȡênd de veste, și-a mobilisat oștirile și rĕsboiul isbucni prematur. Potemkin luase comanda supremă a trupelor rusescĭ, dér afară de cucerirea Oceanuluĭ, tóte celelalte victoriĭ în acest rĕsboiu le-a câștigat Suvorov. La Ismail și la țĕrmiĭ Rimniculuĭ a avut cele maĭ strălucite succese. Mătușica Țarița i-a dat deaicĭ numele Rimnik-y, în memoria victorieĭ reportate lângă acest rîu.

După ce murise iubita sa Țariță și se urcă pe tron Țarul Pavel, urmă un timp lung de supĕrare pentru eroul mareșal. Acesta era om de inimă sincer, căruia nu-i plăcea să lingușéscă pe nimenĭ. De aceea Țarul Pavel nu-l iubia, deși avea mare simpatiă pentru armată cu instituțiile eĭ, dér avea o modalitate cu totul singulară de a și-o manifesta, care displăcea bĕtrânuluĭ beliduce. Imitând pe marele sĕu străbun Petru, Pavel da însemnătate numaĭ mĕsurilor luĭ esteriόre, fără a cuprinde sîmburile lucruluĭ. El maimuță pe Frideric cel Mare și introduse uniforme prusiene și bucle pudrate și ghete francesĭ. Suvorov însĕ ȡicea: „Prușiĭ tot-déuna au fost învinșĭ de Rușĭ; ce avem noĭ dér să-ĭ imităm pe eĭ".

Mult era îngrijat Țarul Pavel de colórea, ce o aveau căciulele grenadirilor, de penele și cismele, de cocardele, de cótele și de ciucuriĭ dela spadă. Ceĭ ce-șĭ procurau iute nouĕle uniforme, erau acoperițĭ de ordine și de cinste; ceĭ ce cuteza însĕ să se arate încă în uniforma vechie, acela o pățĭa. Pentru'un astfel de grόznic delict ceĭ maĭ bunĭ generalĭ erau degradațĭ până la soldațĭ de rênd și deportațĭ. Chiar și străiniĭ trebuiau să țină sémă de gustul Țaruluĭ. Ambasadorul prusian Tauenzien a fost cutezat să se arate la curte într'o uniformă, care displăcu Țaruluĭ; acesta pretinse îndată imediata rechiemare a ambasadoruluĭ — p'acĭ era să se nască un rĕsboiu între Rusia și Prusia din causa câtor-va nasturĭ, ce nu erau cusuțĭ drept!

Intr'o ȡi apărù un ucaz al Țaruluĭ, că de-acĭ încolo nu maĭ e permis să se pórte pălăriĭ rotunde, și polițiștiĭ și soldațĭ traversau stradele capitaleĭ, ca să trăsnéscă pe orĭ care ar maĭ purta pălăriă rotundă. Un alt ucaz oprise de a maĭ înhăma caiĭ după obiceiul rusesc. Décă da peste o trăsură cu caiĭ astfel înhamațĭ, poliția îi oprea în loc și tăia hamurile. După un vechiŭ obiceiŭ, odinióră orĭ și cine trebuia, întêlnind pe Țarul chiar și pe strada cea maĭ noroiósă, să cadă fără preget în genunchĭ; Catarina a fost delăturat acest obiceiu, Pavel l'a introdus érășĭ. Comercianților le era oprit de a numi pe firme negoțul lor „magazin". Trebuiau să scrie „lavka", șatră, căcĭ ȡicea împĕratul, „numaĭ Țaruluĭ îi e permis să aibă magazinurĭ".

Astfel de inovațiunĭ displăceau fórte mult bĕtrânuluĭ mareșal, care era dedat să cugete cu mintea sa sănĕtósă clar și limpede. El își arătă pe față displăcerea, din causa acésta a și căȡut în disgrațiă, dér tû lovit de ea numaĭ fórte blând. Mareșalul n'a fost degradat, ci numaĭ deportat pe moșia sa în cercul Barovicĭ, guvernamentul Novgorod. Deșĭ Suvorov ca om în-

**Jertfa benzinei.** Din Arad se scrie, că profesóra de limba englesă Babette Ascher, curăţindu-şi mănuşile cu benzină, acésta a esplodat şi au luat foc hainele profesórei, causându-i rănĭ grave. Nenorocita a fost transportată la spital.

**Familiă omorîtă.** Din Oradea-mare se vestesce, că în pusta *Sili* de lângă Salonta-mare, s'a întêmplat ḑilele acestea un cas înfiorător. O femeiă vĕduvă bogată şi fata ei de 16 anĭ au fost omorîte de făptuitorĭ necunoscuţĭ. Ucigaşii le-au legat de pat, le-au străpuns cu cuţite şi în lupta ce au avut'o cu ele, li-au smuls aprópe tot pĕrul din cap. După aceea ucigaşii au spart lăḑile şi au furat toţĭ banii vĕduvei. De urma făptuitorilor nu s'a dat încă.

**Un ucigaş monstru.** In 19 Maiŭ n. c. s'a întêmplat în comuna Kutas din Ungaria un omor duplu din cele mai îngrozitóre. Vĕduva pensionată a unui învĕţător cu numele I. Witt locuia într'o odaiă cu o fiică a sa de 14 anĭ. Avea şi un fiu, cu numele Francisc, care însĕ a fost huiduit dela casă încă din partea tatălui sĕu, pe când acesta era în viéţă. Strengarul acesta de mai multe-orĭ cerceta pe mamă-sa, storcêndu-o de banĭ; în sĕptĕmâna trecută din nou mersese acasă, fiind îmbrăcat în nisce sdrenţe miserabile. De astă-dată biata femeiă n'a mai putut da fiiului sĕu nicĭ un ban, din care causă acesta s'a măniat. După prânḑ, mama şi fiică-sa s'au dus la o visită; în timpul acesta fiiul blăstĕmat furà tot ce putù din odaiă şi apoi se ascunse sub pat. Femeile, sosind séra acasă, fără vre-o bănuială se culcară şi durmiră. După ce au adormit, tâlharul eşì de sub pat şi *sugrumà* mai întâiŭ pe mamă-sa, care durmia, apoi pe soru-sa mai mică. După ce comise omorul, aprinse în odaiă patul, ér înafară coperişul de trestiă al casei şi apoi fugì. Isbucnind focul, vecinii se deşteptară înspăimântaţĭ, fugiră spre casa aprinsă şi aflară cele douĕ cadavre. Imediat suspiţiunea a căḑut pe blăstĕmatul tînĕr, pe care a succes încă în ḑiua a doua a-l prinde. Acest monstru îmbrăcat în piele de om şi-a mărturisit faptul, declarând, că casa a aprins'o pentru ca sĕ acopere omorul şi sĕ pótă ridica el taxa de asigurare.

**Femei criminale** După cunoscutele femei otrăvitóre din H.-M.-Vásárhely şi Crişul mare, s'a mai aflat acum un alt cuib de femei criminalse în comuna Eszény din comitatul Szabolcs. Gendarmii, în urma unei denunţărĭ, au făcut cercetare secretă şi au isbutit sĕ prindă pe nevasta lui Molnar Ferencz, şi pe fetele Molnar Eszter şi Kertész Maria. Fetele au întrebuinţat „doftoria“, ce li-s'a dat din partea nevestei lui Molnar Ferencz, pentru a-şĭ ascunde ruşinea înaintea lumei. Fiind-că esistă presupunere basată, că mai multe femei din sat au recurs la „doftoria“ acestei ticălóse neveste, s'a pornit cercetare rigurósă în comună.

---

ţelept ce era, a sciut sĕ se împace cu sórtea, trăia ca ţĕran între ţĕranĭ, se juca cu copii de ţĕranĭ, cânta în corul lor bisericesc, trăgea însuşĭ de multe-orĭ clopotele dela biserică; el urmărea totuşĭ cu mare atenţiune tot ceea-ce se petrecea în lume.

Ţarul Pavel a fost sistat pregătirile făcute de Catarina în contra revoluţiunii francese. După doi anĭ însĕ se vĕḑù îndemnat, prin pofta de cucerire crescêndă francesă, de a se alia cu Anglia şi Austria în contra Franciei. Pe cine putea el însĕ sĕ pună în faţa Francesilor mânaţĭ de spiritul lui Bunaparte din victoriă în victoriă, décă nu pe Suvarov, al cărui nume însemna victoriă, a cărui persónă preţuia mai mult ca o armată? Cât de des nu rugase Suvorov în anii de mai înainte pe Ţarina ḑicênd: „Trimite-mĕ, mămuco, sĕ bat pe Francesĭ“. Acum îl chiămà însuşĭ Ţarul Pavel şi el se duse sĕ bată pe Francesĭ.

(Va urma.)

---

**Iubileul societăţei studenţilor în medicină.** Duminecă, 7 Maiŭ, societatea studenţilor în medicină din Bucurescĭ şi-a serbat jubileul de 25 de anĭ de esistenţă cu o deosebită solemnitate.

D. ministru de instrucţiune publică, C. Istrati, membru fundator al societăţei şi unul din primii sĕi preşedinţĭ, a onorat prin presenţa sa acéstă serbare.

De asemenea au asistat: d. Ion Kalinderu, administratorul Domeniilor Corónei, d. decan al facultăţei de medicină prof. Dr. Măldărescu, d-nii profesorĭ ai facultăţii de medicină din Bucurescĭ: Drăghiescu, Felix, Grecescu, Manolescu, Marinescu, Minovicĭ, Obregia, Petrini-Galaţĭ, Stoicescu, Thomescu N., Thomescu Thoma, Romniceanu.

Din partea facultăţii de medicină din Iaşĭ, d. prof. Bogdan. D. prof. N. Thomescu a representat *Asociaţia generală a medicilor din ţéră*, ér d. efor. dr. Florea Theodorescu onor. Eforie a Spitalelor Civile. Au mai asistat d'asemenea un mare numĕr dintre d-nii medicĭ primarĭ ai Eforiei Spitalelor din Bucurescĭ, precum şi mulţĭ medicĭ tinerĭ, cea mai mare parte foştĭ membri ai societăţii.

Preşedintele societăţii, d. H. Botescu a făcut un istoric al societăţii în cursul celor 24 de anĭ dela fundare; ér d. secretar general D. Ionescu a făcut o dare de séma despre mersul societăţei în anul 1899—1900.

Reţinem din acéstă dare de sémă faptul, că biblioteca societăţei posede actualmente peste 14,000 volume şi primesce anual aprópe 100 de reviste din tóte ţĕrile Europei, şi chiar din America şi Japonia.

Asemenea faptul, că pentru primaóră anul acesta societatea a putut întruni tóte comunicările scienţifice pe care membrii societăţei le fac în şedinţele publice într'un Buletin al sĕu, care din lipsă de fondurĭ a fost tipărit cu spesele d-lui preşedinte H. Botescu.

Societatea, în urma propunerii preşedintelui sĕu, a trimes Majestăţei Sale Regelui o telegramă prin care 'şĭ esprimă sentimentele de devotament către Tron şi Dinastiă.

D. ministru C. Istrati, luând cuvêntul, felicită societatea pentru progresele realisate, accentuând faptul, că desvoltarea ei a mers paralel cu desvoltarea facultăţii de medicină, care tinde a fi astăḑĭ în fruntea facultăţilor Universităţei din Bucurescĭ. D-sa a promis, că va tipări un nou catalog pentru biblioteca societăţei cu spesele ministerului şi-a donat pentru biblioteca societăţii 300 lei din partea ministerului, ér 100 lei din partea d-sale.

Acest nobil esemplu a fost urmat de d-nii Ion Kalinderu, care a donat 300 lei pentru acelaşĭ scop, ér d-nii prof Obregia, prof. Thomescu şi dr. Jugureanu (Câmpu-Lung) câte 100 lei.

Au mai vorbit d-nii prof. Manolescu, fundatorul şi primul preşedinte al societăţii, prof. Marinescu, prof. Bogdan, (Iaşĭ), prof. Obregia, prof. N. Tomescu, delegatul societ. *Junimea studiosă medicală* şi cel al *societăţei studenţilor în medicină veterinară.* Toţĭ şi-au esprimat satisfacţia d'a constata starea înflóritóre în care se află societatea.

Au fost proclamaţĭ, conform regulamentului, memorii onorificĭ: d-nii dr. Anghelescu, dr. Anghelovicĭ, dr. Ion Nanu, dr. A. Urechiă. şi d. I. L. Caragiale pentru binevoitorul sprijin, pe care l'a acordat societăţei

In urmă s'au anunţat premiile pe care societatea le acórdă la viitórea aniversare din partea d-lor prof. Manolescu, Petrini, Paul, Babeş, Obregia, Minovicĭ şi dr. Racoviceanu-Piteştĭ, cărora societatea le aduce vii mulţumirĭ pentru îndemnul la muncă şi stimulaţiunea, pe care o provócă astfel între membrii sĕi.

---

## Rĕsboiul din Africa sudică.

Scim, că lord Rorberts telegrafase la Londra, că n'are încă cunoscinţă oficială despre liberarea *Mafekingului.* In urma acésta mulţĭ creḑuseră, că scirea dată de agenţia „Reuter“ despre deblocarea oraşului, nu ar fi fost adevĕrată. Acum însĕ, spre liniştirea londonesilor, a sosit şi o telegramă oficială dela guvernatorul *Milner* din Capland, în care se spune, că armata liberatóre de 2300 ómenĭ, condusă de colonelul *Mahon*, a întrat la 17 l. c. în Mafeking. Pe apĕrătorul Mafekingului, *Baden-Powel*, l'au şi avansat la rangul de general.

*

După tóte acestea lord *Roberts* are la Vest calea liberă spre Transvaal. El a şi trimis pe generalul *Methuen* cu mare putere armată în ajutorul lui *Hunter*, acesta avênd problema de-a ataca la Vest în momentul, când armata principală englesă va da faţă, la rîul Vaal, cu Burii. Depărtarea dintre aripa vestică şi armata principală scade ḑi de ḑi, şi tot mai strîmt se face cercul în interiorul căruia Roberts vrè sĕ sdrobéscă mica armată bură. Din partea rĕsăriténă a statului Oranje înaintéză tot mai mult generalul *Rundle* spre nord, ér *Buller* a atins deja frontiera Transvaalului.

Din trei părţĭ de-odată aşa-dér Englesii înaintéza spre graniţa Transvaalului şi Roberts n'aştéptă decât sĕ-i poposéscă puţin armata, pentru-ca apoi sĕ înainteze spre Vaal şi tot atuncĭ sĕ dea lui Buller sĕmn sĕ atace.

*

Intr'aceea, precum am semnalat şi erĭ, preşedintele *Krüger* îmbie Angliei pacea. Dér intenţiile Angliei sunt cunoscute: ea cere supunere deplină. Krüger a mai oferit schimbarea prisonierilor, însĕ i-se va refusa de sigur.

Burii nu vor avé încătrău, ei trebue sĕ lupte cu ultimele puterĭ. Din *Pretoria* se şi vestesce, că poporaţiunea Transvaalului e hotărîtă de-a împiedeca cu tóte mijlócele posibile trecerea Englesilor peste rîul Vaal. Guvernul din Pretoria a decis sĕ nu priméscă condiţiunĭ de pace, carĭ pretind supunere órbă.

*

In momentele acestea de cea mai grea cumpĕnă, Burii şĭ-au îndreptat privirile asupra *Americei.* Misiunea lor, care a colindat zadarnic prin Europa, se află acum în *Washington.* Alaltăerĭ i-s'a făcut deputaţiunei o strălucită primire la operă, dér printre participanţĭ nu se afla nicĭ o persónă oficială. Au fost însĕ mulţĭ membri ai Senatului. Senatorul *Sulzer* a ţinut o vorbire de felicitare, în care a ḑis, *că 9 din 10 părţĭ a Americanilor sunt contra Angliei.* Burii nu vor puté fi învinşĭ, decât atuncĭ, când ei vor fi nimiciţĭ.

Vorbe frumóse, carĭ puţin pot sĕ foloséscă causei Burilor în strîmtórea, în care se află aḑĭ. Şi cum-că Burii nu pot aştepta sprijin faptic, ér nu numai platonic dela Americanĭ, apare şi din împrejurarea, că alaltăerĭ secretarul de stat *Hay* din Washington, primind deputaţiunea bură, i a făcut cunoscut, că în actualele împrejurărĭ *Mac Kinley* îşĭ ţine de datorinţă *a nu vătĕma prin nimic neutralitatea.*

---

## Dela Academia Română.

### Concursurĭ pentru premii.

*A. Premiul pentru cărţĭ publicate.*

I. *Marele premiu Năsturel-Herĕscu*, de 12.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* unei cărţĭ scrise în limba română, cu *conţinut de orĭ-ce natură*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1897 până la 31 Octomvrie 1900. — Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 esemplare, a cărţilor propuse la concursul acestui premiu, este până la 31 Octomvrie 1900.

II. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* unei cărţĭ scrise în limba română, cu *conţinut literar*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1898 până la 31 Octomvrie 1900. Terminul depunerii (12 exemplare) la 31 Octomvrie 1900.

III. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* unei cărţĭ scrise în limba română, cu cuprins *moral de orĭ-ce natură.* Publicarea dela 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1900. Terminul depunerii la 31 Octomvrie 1900.

IV. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1902* unei cărţĭ scrise în limba română cu *conţinut scientific.* Publicarea dela 1 Noemvre 1899 până la 31 Octomvrie 1901, sĕu celei mai importante *invenţiunĭ scientifice*, făcute dela 1 Noemvre 1899 până la 31 Octomvrie 1901. Terminul depunerii la 31 Octomvrie 1901.

V. *Premiul Asociaţiunii Craiovene* pentru desvoltarea învĕţămêntului public, de 1500 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1903* celei mai bune *cărţi didactice* în limba română, tipărite dela 1 Noemvre 1898 până la 31 Octomvrie 1902. Terminul depunerii la 31 Octomvrie 1902.

VI. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1906* unei cărţĭ scrise în limba română şi publicate în timpul dela 1 Noemvre 1899 până la 31 Octomvre 1905, al cărei cuprins va fi: „Istoria comerciului la Românĭ“, séu „Starea actuală a comerciului în România“, séu „Studii asupra legislaţiunii comerciale în statul român“, séu „orĭ-ce alte subiecte privitóre la comerciul român“. Terminul depunerii la 31 Octomvrie 1905.

Notă. — Concurenţii sunt obligaţĭ a arăta tot-déuna în scris pentru care anume premiu presintă lucrările lor la concurs.

*B. Premii pentru lucrărĭ puse la concurs cu subiecte date.*

VII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* celei mai bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoria critică asupra *chinezatelor şi districtelor autonome româncscĭ din Transilvania, Ungaria şi Bănat*, cu privire şi la instituţiunea chinezilor din celelalte ţĕrĭ locuite de Românĭ, însoţită în anexe de documente“. Terminul presentării manuscriptelor 1 Septemvre 1900.

VIII. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* celei mai bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următorului subiect: „Fauna ichtiologică a României“. Terminul presentării manuscriptelor 1 Septemvrie 1900.

IX. *Premiul Anastasie Fĕtu*, de 3.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* celei mai bune lucrărĭ scrise în limba romăna asupra subiectului: „Charta agronomică a României“. Terminul presentării manuscriptelor 1 Septemvre 1900.

X. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* celei mai bune lucrărĭ scrise în limba română asupra subiectului: „Espunerea principiilor conducĕtóre ale dreptului public modern al României şi cercetarea resultatelor aplicaţiunii lor dela 1857 până în momentul de faţă“. Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1900.

XI. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1901* asupra subiectului: „Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1811, cu estragerĭ din autorii acelei epoce liberale“. Terminul presentării 1 Septemvre 1900.

XII *Premiul Princesa Alina Ştirbei* se va decerne în sesiunea generală din anul *1902* pentru cea mai bună scriere în limba română despre: „Principiile morale şi creştinescĭ de carĭ trebue sĕ se conducă părinţii în educaţiunea copiilor lor“. Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile pe tipărirea scrierii (de minimum 30 cóle de tipar garmond) în 1.000 esemplare, din carĭ 800 ale autorului şi 200 ale Academiei. Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvre 1901.

XIII. *Premiul Statului Eliade Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul *1902* celei mai bune lucrărĭ scrise în limba română asupra subiectului: „Studiu comparativ asupra dialectelor şi sub dialectelor române“. Terminul presentării 1 Septemvrie 1901.

(Va urma.)

---

## ULTIME SCIRI.

**Londra**, 22 Maiŭ. „Times“ e informat, că nicĭ guvernul, nicĭ regina Victoria n'au primit telegramă dela Krüger, în care sĕ se ofere pace.

**Lourenzo-Marqueze**, 22 Maiŭ. Burii încep sĕ părăséscă *Pretoria.* Femeile şi copiiĭ sunt espedaţĭ cu trenul la satul Machardorp, unde Burii vor sĕ se aşeḑe în lagĕr.

---

## DIVERSE.

*Parisul vechiŭ.* Comisiunea Parisului vechiŭ, visitând în timpul din urmă palatul, şĭ-a esprimat dorinţa ca acest sanctuar artistic sĕ fiă deschis visitatorilor carĭ sunt atraşĭ de Esposiţia universală la Paris. Museul este gata şi accesibil publicului, dér o greutate, care ar puté întîrḑia inaugurarea s'a ivit. Ar trebui ca sĕ fiă deschisă.... dér ea este închisă! Administraţia se ocupă cu acésta, adecă primăria negociéză cu prefectura poliţiei, a cărei autorisaţiă este trebuincióă pentru a pătrunde dela Conciergerie la bucătăriile lui Ludovic cel Sfânt.

## Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

### Cărţi de rugăciuni şi predicĭ.

***Anghira Mântuireĭ***, cărticea de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă a drept credincioşilor creştinĭ, *Ediţiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un esemplar în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

***Mărgăritarul Sufletuluĭ***, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţiĭ. *Ediţiunea IV.* Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conţine peste 334 pag. Legată în păreţĭ tarĭ coloraţĭ, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

***Micul mărgăritar sufletesc***, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ costă 22 cr. cu posta 23 cr.)

***Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude*** întru onórea Preacurateĭ Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Preţul unuĭ esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 20 cr. (cu posta 23 cr.)

***Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sĕrbătorile de peste an***, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Conţine vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicĭ sunt favorabil apreţiate şi din partea clerului înalt din România.

***Cuvêntărĭ funebrală şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte***, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conţin vre-o 400 pag. Preţul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

***Predicĭ pentru Duminecĭ*** de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinḑênd predicĭ frumóse pentru tóte Duminecele de peste an. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

***Predice pentru Duminecile de peste an***, compuse după catechismul luĭ Decharbe, de *Vasiliu Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşuluĭ. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

***Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an***, de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile româneşcĭ din numerósele sale scrierĭ atât de mĕduóse, instructive şi cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (4 leĭ).

### Scrierĭ istorice.

***Memorii din 1848 - 49*** de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1849—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într'o limbă uşóră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

***„Povestea uneĭ coróne de oţel“***, opul mult dorit şi aşteptat al d-luĭ *G. Coşbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ şi costă un leu şi 50 banĭ. E scrisă şi acéstă carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât one o ia în mână, nu se maĭ póte despărţi de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă. Scenele ce se descriu din rĕsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕḑută cu numeróse portrete şi ilustraţiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Rĕsboiul nostru pentru neatârnare“* scris tot de d-l G. Cosbuc, aşa că cine şi-a procurat pe acesta trebue sĕ-şĭ procure şi *„Povestea uneĭ coróne de oţel“*. Sperăm, că fruntaşiĭ noştri, înţelegênd importanţa acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât maĭ mult în popor. Se pot procura ambele cărţĭ dela „Tipografia A. Mureşianu din Braşov“. „Rĕsboiul nostru pentru neatârnare“ coştă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea uneĭ Coróne de oţel“ 75 cr. (cu posta 80 cr.)

***Din istoria lumii***, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-ruluĭ Th. B. Weltar şi întocmită pentru folosul poporuluĭ român din Bucovina“, a apărut în editura „Deşteptăriĭ“ din Cernăuţĭ: *partea a doua*. Ea este scrisă tot atât de bine şi de uşor, ca şi partea întâiŭ, care a avut şi la noĭ mare trecere maĭ ales printre popor. Preţul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelaşĭ preţ se maĭ pot căpăta dela Tipografia „A. Mureşianu“ şi esemplare din partea întâiŭ, adăugênd şi pentru acésta 5 cr. porto.

***Zarandul şi munţiĭ apusenĭ aĭ Transilvanieĭ***, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

***„Pintea Vitézul“***, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea maĭ completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

***„Ţéra nóstră“***. Descrierea părţilor Ardealuluĭ dela Mureş spre miaḑă-ḑi şi valea Mureşuluĭ, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga ḑiaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

***„Românul in sat şi la óste“*** Acesta este titlul uneĭ nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

***„David Almăşianu“***, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, atât de bine scrisă, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

***„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“***, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronuluĭ Urs, unul din aniĭ de maĭ înainte, când încă era major, ér altul din timpul maĭ recent; maĭ conţine şi o hartă a Lisseĭ, cum şi ilustraţiunea mormêntuluĭ eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

*

O carte de legĭ. „Amicul Poporuluĭ“ îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român“* de *Titu Vuculescu*, pretor în Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

*Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.*
*Redactor responsabil: Gregoriu Maior.*

### Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Maiu 1900.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% | 116.— |
| Renta de coróne ung. 4% | 91.40 |
| Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% | 120.— |
| Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% | 99.— |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. | 115.75 |
| Bonurĭ rurale ungare 4% | 91.70 |
| Bonurĭ rurale croate-slavone | 92.50 |
| Impr. ung. cu premii | 159.— |
| Losurĭ pentru reg. Tiseĭ şi Seghedin | 138.25 |
| Renta de argint austr. | 97.65 |
| Renta de hârtie austr. | 97.25 |
| Renta de aur austr. | 115.85 |
| Losurĭ din 1860. | 135.— |
| Acţiĭ de-ale Bănceĭ austro-ungară | 17.75 |
| Acţiĭ de-ale Bănceĭ ung. de credit. | 723.— |
| Acţiĭ de-ale Bănceĭ austr. de credit. | 720.50 |
| Napoleondorĭ | 19.26 |
| Mărcĭ imperiale | 118.25 |
| London vista | 242.40 |
| Paris vista | 96.27½ |
| Rente de corône austr. 4% | 96.75 |
| Note italiene | 90.40 |



### Cursul pieţeĭ Braşov.

Din 23 Maiu 1900.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnota rom. | Cump. 19.02 | Vênd. 19.06 |
| Argint român. | Cump. 18.80 | Vênd. 18.90 |
| Napoleond'orĭ. | Cump. 19.20 | Vênd. 19.28 |
| Galbenĭ | Cump. 11.30 | Vênd. 11.40 |
| Ruble Rusescĭ | Cump. 127.— | Vênd. —.— |
| Mărcĭ germane | Cump. 58.50 | Vênd. —.— |
| Lire turcescĭ | Cump. 10.70 | Vênd. —.— |
| Scris. fonc. Albina 5% | 100.— | Vênd. 101.— |



Sz. 743—1900
tlkvi.

### Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint tlknyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Muscan Ilissie és társa végrehajtatóknak Lupuletziu János végrehajtást szenvedő elleni 60 korona tőke-követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő Szohodol község határán fekvö a szohodoli 215. számu tjkvben a 1455/2 hrsz. egész ingtlnra 8 kor.-ban, A † 1490, 1491, 1492, 1493, 1495 hrsz. egész ingatlanra 694 koronában, a szohodoli 633 sz. tljkvben A † 933/2 hrsz egész ingtlnra 32 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverest elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanokra az **1900. évi junius hó 5 ik napján d. e. 9 órakor** Szohodol község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni száudékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénzuek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1900 évi február hó 15-én.

**A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.**

Dr. GRÜNFELD,
egyesbiró.

970.1—1



## ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI“

*Preţul abonamentuluĭ este:*

**Pentru Austro-Ungaria:**

Pe treĭ lunĭ . . . . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . . . . 6 fl. —
Pe un an . . . . . . . . . 12 fl. —

**Pentru România şi străinătate:**

Pe treĭ lunĭ . . . . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . . . . 20 fr.
Pe un an . . . . . . . . . 40 fr.

**Abonamente la numerele cu data de Duminecă.**

**Pentru Austro-Ungaria:**

Pe an . . . . . . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . . . 1 fl. —
Pe treĭ lunĭ . . . . . . 50 cr.

**Pentru România şi străinătate:**

Pe an . . . . . . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . . . 4 francĭ.
Pe treĭ lunĭ . . . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se fac maĭ uşor şi maĭ repede prin **mandate postale.**

Domniĭ carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a srcie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

**Administraţiunea „Gazeteĭ Transilvanieĭ“.**